

Bruksela, dnia 20 marca 2018 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 10/2018

Sprawozdanie z posiedzeń Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Kultury dotyczących kwestii praworządności

Bruksela, 12 i 19 marca 2018 r.

1. Sprawozdanie z posiedzenia Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) z dnia 12 marca br.

Podczas posiedzenia komisji LIBE w dniu 12 marca br. miała miejsce wymiana poglądów z wiceprzewodniczącym KE **Fransem Timmermansem**. W wypowiedzi otwierającej wiceprzewodniczący wyraził poparcie dla działań premier May zmierzających do wyjaśnienia zabójstwa dwóch obywateli rosyjskich na terenie Wielkiej Brytanii, jednocześnie krytykując stan rządów prawa w Rosji. Wyraził nadzieję na szybkie wyjaśnienie kulis zabójstw dziennikarzy na Malcie i Słowacji. Zapowiedział, że KE jeszcze w tym roku przedstawi inicjatywę dotyczącą instrumentu oceny praworządności w całej UE. Następnie odniósł się do sytuacji w trzech państwach członkowskich:

a) Polska

Ponownie podkreślił, że w Polsce istnieje poważne ryzyko naruszenia praworządności. Przypomniał o czwartych rekomendacjach KE, które odnoszą się do pięciu kwestii: publikacja wyroków Trybunału Konstytucyjnego, zapewnienia niezależności Trybunału Konstytucyjnego, ustawy o Sądzie Najwyższym, ustawy o sądach powszechnych oraz Krajowej Radzie Sądownictwa. W kontekście wątpliwości KE, co do zmian w ustawie o sądach powszechnych, Frans Timmermans stwierdził, że doniosłe znaczenie będzie miał wyrok ETS C-64/16 z lutego br. (*Associação Sindical dos Juizes Portugueses v Tribunal de Contas*). Wiceprzewodniczący odnotował trwający dialog. Odbyło się wiele spotkań najwyższych polskich władz z przedstawicielami KE, jak również szereg spotkań technicznych. Jednak dialog musi przenieść konkretne rezultaty. Podkreślił także, że w ocenie

sytuacji w Polsce nie ma różnicy zdań między nim a przewodniczącym KE Jean Claude Junckerem.

b) Malta

KE przygląda się transpozycji dyrektywy dotyczącej przeciwdziałania praniu pieniędzy, działaniu systemu obywatelstwo za inwestycje oraz wpływowi postrzegania poziomu korupcji na sposób prowadzenia biznesu (w tym kontekście ważne jest przystąpienie Malty do EPPO).

c) Rumunia

Wiceprzewodniczący wyraził optymizm, jeśli chodzi o reformę systemu sprawiedliwości. Podkreślił, że KE ma nadzieję zamknąć *Cooperation and Verification Mechanism* w tej kadencji, lecz będzie to zależało od spełnienia warunków.

• Przebieg debaty:

Eurodeputowana **Roberta Metsola** (EPP, Malta) wyraziła poparcie dla mechanizmu oceny praworządności w całej UE. Przedstawiciele grup politycznych S&D, ALDE oraz GUE/NGL zapytali, jakie są szanse na wprowadzenie warunkowości w Wieloletnich Ramach Finansowych i wyrazili zdziwienie, że wiceprzewodniczący nie odniósł się do sytuacji na Węgrzech. Eurodeputowana **Cecilia Wikström** (ALDE, Szwecja) wyraziła opinię, że gdyby UE podjęła w przeszłości odpowiednie kroki wobec Węgier, to wówczas rząd Polsce byłby bardziej skłonny do współpracy z KE. Jej zdanie poparły **Judith Sargentini** (Zieloni, Holandia) oraz **Ana Gomes** (S&D, Portugalia). Eurodeputowana **Birgit Sippel** (S&D, Niemcy) zapytała, czy KE przygląda się obniżeniu emerytur pracowników służb bezpieczeństwa PRL (co może być dyskryminujące dla osób, które pracowały w PRL jedynie przez ułamek swojej kariery).

W podsumowaniu debaty **Frans Timmermans**, jako przykład utraty kultury politycznej w UE, przywołał dyskredytowanie sędziów i kampanię informacyjną o stanie wymiaru sprawiedliwości na bilbordach (nie mówiąc jednak, którego kraju ona dotyczyła). Jako, że rządy prawa nie dotyczą jedynie wymienionych krajów, tylko są szerszym problemem, instrument porównawczy jest pożądany. Co do warunkowości w WRF stwierdził, że jeśli są zastrzeżenia do stanu praworządności, to także do sposobu wydawania środków publicznych. Nie oznacza to automatyzmu, lecz środki nie powinny być kierowane do państw członkowskich, co do których istnieją takie wątpliwości. Rozwiązaniem jest przystąpienie wszystkich państw do EPPO – Urząd Prokuratury Europejskiej /European Public Prosecutor's Office/ (państwa członkowskie, które nie są tym zainteresowane, mogłyby również nie uczestniczyć w „systemie finansowym UE”). Co do Białej księgi ws. reformy wymiaru sprawiedliwości (przywołanej w debacie przez posła **Michała Boniego** z EPP) zachęcił opinię

publiczną oraz zainteresowane organizacje do przekazywania KE opinii na temat jej treści. Poinformował, że KE już otrzymała informacje od państw członkowskich, które zostały w niej wymienione.

2. Sprawozdanie z posiedzenia Komisji Kultury i Edukacji (CULT) PE ws. rozpatrzenia projektu opinii dotyczącej sytuacji na Węgrzech (w związku z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2017 r.)

Sprawozdawczyni **Petra Kammerevert** (S&D, Niemcy) zaznaczyła, że chciałyby, aby opinia komisji odnosiła się do trzech obszarów leżących w kompetencji komisji CULT - oświaty, mediów i kultury. W swoim projekcie opinii porusza sprawy:

- ustawy o szkolnictwie wyższym - czeka na uchylene ustawy i obiecanie przez rząd węgierski rozwiązanie sprawy z Uniwersytetem,
- segregacji dzieci romskich - wyłączenie społeczne Romów jest dużym problemem na Węgrzech (choć nie tylko tam);
- wolności mediów na Węgrzech - rząd węgierski starał się ingerować w media, po interwencjach się wycofywał, liczy, że ten temat będzie uwzględniony w sprawozdaniu LIBE.

W trakcie dyskusji sprawozdawczyni cień z grupy EPP (**Michaela Šojdorova**, Czechy, oświadczenie odczytane przez inną posłankę) poprosiła, aby zachęcać rząd węgierski do dialogu. Są za niezawisłością uniwersytetów i za równym dostępem do szkolnictwa dzieci romskich, ale nie należy odnosić się do tej ostatniej kwestii w opinii nt. Węgier. Wśród posłów z EPP uwidoczniły się spore różnice: posłowie z Węgier (**Andrea Bocskor**) i Słowenii (**Milan Zver**) wprost krytycznie odnieśli się do projektu opinii i wskazali na stosowanie w UE podwójnych standardów. Podkreślili, że rząd węgierski prowadzi politykę konserwatywną, ale nie jest nacjonalistyczny i jest przywiązany do wartości europejskich. Natomiast posłanka EPP z Niemiec (**Sabine Verheyen**) wskazała, że należy pokazać, że sytuację na Węgrzech traktujemy poważnie i dać sygnał, że to co się dzieje nie jest zgodne z traktatami. Udział w dyskusji zabrała jeszcze sprawozdawczyni cień z grupy Zielonych (Helga Trüpel, Niemcy). W jej opinii **problem Węgier trzeba postrzegać szerzej. Orban i Kaczyński kładą nacisk na dumę narodową, ale Europa nie pójdzie w ten sposób naprzód**. Z kolei sprawozdawca cień z grupy ALDE (**Mircea Diaconu**, Rumunia) uważał ten temat za konwersyjny. W jego opinii trzeba więc ostrożnie do niego podejść.

Komisjami opiniującymi oprócz komisji CULT są komisja CONT (kontrola budżetowa), komisja AFCO (sprawy konstytucyjne) oraz komisja FEMM (prawa kobiet i równouprawnienie płci - sprawozdawcą cieniem z ramienia ECR jest poseł Jadwiga Wiśniewska). Wiodąca komisja **LIBE ma zaprezentować raport ws. sytuacji na Węgrzech**

w dniu 12.04. Przyjęcie rezolucji na sesji plenarnej zaplanowane jest w maju br. Na chwilę obecną nie ma większości za uruchomieniem przez PE art. 7.1 TUE ws. Węgier.

**Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska**

2017/2131(INL)

20.2.2018

PROJEKT OPINII

Komisji Kultury i Edukacji

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie sytuacji na Węgrzech (w związku z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2017 r.)
(2017/2131(INL))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Petra Kammerevert

(Inicjatywa – art. 46 Regulaminu)

WSKAZÓWKI

Komisja Kultury i Edukacji zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

A. Ustawa zmieniająca ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym

1. zwraca uwagę, że w następstwie przyjęcia ustawy zmieniającej ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym na Węgrzech Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w kwietniu 2017 r. wystąpiło do Komisji Weneckiej z wnioskiem o wydanie opinii w tej sprawie oraz że Komisja Wenecka stwierdziła w swoich konkluzjach, iż zaostrzenie przepisów, w połączeniu z rygorystycznymi terminami i poważnymi skutkami prawnymi dla zagranicznych uniwersytetów, które od wielu lat mają swoje siedziby na Węgrzech i prowadzą w tym kraju legalną działalność, jest z punktu widzenia praworządności i poszanowania praw podstawowych wysoce problematyczne;
2. przyznaje, że rząd Węgier spełnił niektóre postulaty zawarte w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie sytuacji na Węgrzech, w szczególności postulaty dotyczące zawieszenia terminów określonych w ustawie zmieniającej ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym oraz podjęcia rozmów z właściwymi organami USA; zauważa jednak, że rząd Węgier nie uchylił ustawy zmieniającej ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym;
3. wyraża głębokie ubolewanie, że podjęte przez Komisję próby rozwiązania sporu z rządem Węgier nie przyniosły dotychczas rezultatów oraz że Komisja była zmuszona wnieść do Trybunału Sprawiedliwości UE skargę, ponieważ ustawa zmieniająca ustawę o krajowym szkolnictwie wyższym narusza swobody rynku wewnętrznego, w szczególności swobodę świadczenia usług i swobodę przedsiębiorczości, a także prawo do wolności nauki i kształcenia oraz wolność prowadzenia działalności gospodarczej, które zapisano w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej;

B. Segregacja dzieci romskich

4. zwraca uwagę, że segregacja dzieci romskich w obszarze szkolnictwa wciąż pozostaje głęboko zakorzenionym i powszechnym zjawiskiem na Węgrzech, które przyczynia się do wykluczenia społecznego Romów oraz zmniejsza ich szanse na integrację na rynku pracy oraz ze społeczeństwem;

Polityka wobec mediów

5. w odniesieniu do niedawno opublikowanego przez Economist Intelligence Unit wskaźnika demokracji w 2017 r. zauważa, że z powodu głębokiej ingerencji i zaostrzonej kontroli państwa wolność mediów na Węgrzech była na przestrzeni ubiegłego roku znacznie ograniczona; w związku z tym wyraża ubolewanie z powodu zamknięcia i późniejszej sprzedaży dziennika „Népszabadság”, jednej z najstarszych i najbardziej prestiżowych gazet na Węgrzech, co po raz kolejny ukazało nietolerancję węgierskiego rządu wobec krytycznie nastawionej prasy;

6. niepokoi się, że po przejęciu ostatnich niezależnych węgierskich gazet regionalnych przez powiązanych z rządem oligarchów rząd węgierski rozszerzył niedawno swoją kontrolę nad mediami, natomiast koncentracja mediów na Węgrzech według Reporterów bez Granic osiągnęła „groteskowy” i bezprecedensowy poziom;
7. zwraca uwagę, że powiązany z rządem internetowy serwis informacyjny 888.hu opublikował niedawno czarną listę dziennikarzy pracujących dla zagranicznych mediów i określił ich jako „zagranicznych propagandystów Sorosa”, co jest wyraźnie sprzeczne z zasadą wolności mediów;

Zagadnienia ogólne

8. stanowczo domaga się, by Komisja w dalszym ciągu korzystała z wszelkich środków dostępnych na mocy obowiązujących traktatów w celu obrony wspólnych wartości Unii i prowadzenia dialogu politycznego z władzami Węgier, innymi państwami członkowskimi i Parlamentem Europejskim, w szczególności w celu zagwarantowania praworządności w dziedzinach kształcenia i wolności mediów;